

Posudek oponenta bakalářské práce

Jméno autora: Ing. Ondřej Běloušek

Název práce: Jak se mluví ve sněmovně: obsahová analýza poslaneckých projevů z hlediska levoprávé rétoriky v PSP ČR v letech 2013 až 2017

Ondřej Běloušek se ve své práci zaměřuje na kongruenci politických postojů poslanců a poslankyň PSP ČR mezi léty 2013 a 2017, přičemž si klade za cíl odpovědět na hlavní výzkumnou otázku: „*Jaké policy pozice na levoprávé škále zaujímali poslanci Poslanecké sněmovny Parlamentu České republiky v letech 2013 až 2017 ve svých projevech v porovnání s předvolebními programy jejich stran, a drželi se rétoricky ideologického směru politického subjektu, za který byli zvoleni?*“ (str. 10) Tu doplňuje dalšími dvěma vedlejšími otázkami: „*Jaké policy pozice na liberálně-konzervativní škále zaujímali poslanci PSP ČR v témže období ve svých projevech v porovnání s předvolebními programy jejich stran, a drželi se rétoricky ideologického směru politického subjektu, za který byli zvoleni?*“ a „*Jak se liší výše definovaná levoprává a liberálně-konzervativní ideologická kongruence u vládních a opozičních poslanců?*“ (str. 10) Autor nejprve diskutuje teorie (model stranického mandátu, naplnění stranického mandátu), ve kterých zakotvuje svoji práci, následně konceptualizuje *pravici* a *levici*. Výše uvedené pak shrnuje skrze diskusi textů, které k danému tématu byly publikovány. Po představení metodologie autor prezentuje výsledky své analýzy. Ty před samotným závěrem své práce ještě v samostatné kapitole diskutuje.

Téma, které autor práce zpracovává, patří rozhodně mezi témata, která jsou v českém prostředí stále podprezentována. Z tohoto hlediska lze výběr tématu hodnotit kladně. Celkově je práce na vysoké úrovni. Struktura je jasná, logická, autor využívá zavedené metody (kvantitativní analýzu textu), píše jasně a srozumitelně. I tak mám k práci pár komentářů/dotazů. První a nejdůležitější směřuje ke konceptualizaci „pravice“ a „levice“. Autor vychází z definice Scrutona (1999), přičemž pro potřeby zaměření na kontext ČR ji dále upravuje. Byť autor upozorňuje, že dané uvádí proto, aby čtenář/ka pochopili, jak vzniknul slovník pro vyhledávání klíčových výrazů, dále v textu v podstatě opouští jednodimenzionální pojetí „pravice“ a „levice“ a pracuje se dvěma dimenzemi: „pravice - levice“ a „liberalismus - konzervatismus“ (pro tuto dimenzi se často používá názvu „kulturní“ dimenze). Výsledky své analýzy následně prezentuje na těchto dvou ukazatelích, avšak na jedné ose. Není mi tak zcela jasné, proč autor toto nereflektuje hned v úvodu konceptualizace „pravice“ a „levice“, a proč od začátku nepracuje rovnou se dvěma dimenzemi (na dvou osách). Zároveň si myslím, že kdyby autor celkové výsledky prezentoval na dvou osách (čtyři kvadranty), vypadaly by výsledky „zajímavěji“, myšleno především v tom slova smyslu, že by byl názorněji ukázán případný posun směrem ke středu na obou osách (v prostoru) a nikoli pouze na jedné. Další poznámka se rovněž týká ideologie, resp. směřuje ke konceptu populismu. Autor s konceptem populismu v podstatě nepracuje, byť ANO a Úsvit jako populistické vymezuje. Zde je určitý problém/, resp. je k diskusi, do jaké míry bylo ANO v roce 2013 (před volbami) charakterizovatelné jakožto populistické (a dle jakého konceptu populismu). Problém s vymezení ANO je patrný nejdříve na straně 23, kde autor identifikuje hnutí ANO jako populistické s tendencí směřovat doleva (jaký je vztah populismu a ideologie?), později v metodologické kapitole píše o ANO jako o straně středo pravé, viz str. 26. Právě u populistických stran je dle mého názoru využití obou dimenzí („pravolevá“ a „liberálněkonzervativní“) nikoliv na jedné ose ale na dvou osách velmi důležité, protože může ukázat podstatný rozdíl mezi populistickými (např. Úsvit) a centristickými stranami (např. KDU-ČSL). Poslední komentář k ideologii směřuje nejen k teoretické části práce, ale i k analytické části práce a rovněž uvozuje i komentář k metodologii. V akademické diskusi se již velmi dlouho diskutuje rozdíl mezi „pravíci“ a „levicí“ v západní Evropě a postkomunistické Evropě a to především v rovině ekonomické (což je v podstatě první z autorem sledovaných dimenzí). Na pozadí této diskuse by pak výsledky v ekonomické dimenzi vlastně nemusely být vůbec překvapivé. To by rozhodně stálo za

obsáhlejší zpracování. Tímto se dostávám k poslední poznámce, která směřuje k metodologii. Autor si je vědom limitů, které jím využitá metoda přináší, přesto se nabízí otázka, zda bylo možné do určité míry pracovat i s kontextem výskytu klíčových slov. To se např. týká klíčového slova „evrop“ (odkazující k evropské integraci), kdy je zcela jasné, že toto slovo se nebude vyskytovat jen ve spojitosti s „proevropským postojem“, zvláště uvážíme-li, že sledované období ve výpovědích poslanců/poslankyň zahrnuje i období migrační krize (především 2015), kdy se slovo „evrop“ vyskytovalo spíše v negativní konotaci.

- 1) Proč je klíčové slovo „solidarita“ součástí „liberálněkonzervativní“ a nikoliv „pravolevé“ dimenze?

I přes výše uvedené práce odpovídá z hlediska obsahu i zpracování obvyklým standardům kladeným Katedrou politologie FF UHK na bakalářské práce. Práci doporučuji k obhajobě a navrhuji hodnocení A.

Datum a místo

Podpis: